

Onderwijs (ondersteunings) structuur

KBS De Pionier

Maarssen, september 2026

Achtergrond

Wij - als school - zijn verantwoordelijk voor het welbevinden en de prestaties van ieder kind persoonlijk maar ook van de school als geheel. Deze verantwoordelijkheid geeft ons de ambitie om telkens te evalueren of we de goede dingen doen. In dit document beschrijven wij hoe we werken en op welke wijze wij zorg bieden.

Uitgangspunten

De school werkt met onderwijsplannen, waarin per vakgebied de afspraken staan op het gebied van opbrengsten, ambities en de manier waarop onderwijs passend wordt gemaakt voor onze schoolpopulatie. Het is de standaard voor alle leerkrachten en groepen. Interventies daarop kunnen plaatsvinden op school-, groeps- of leerlingniveau en vinden plaats naar aanleiding van signaleringen (zie verderop in dit document).

De samenstelling van de onderwijsplannen is gebaseerd op de volgende zes uitgangspunten:

-van eind naar begin

We werken vanuit het eindpunt: de schoolambitie bepaalt hoe de onderwijsbehoefte van de leerlingen eruit ziet en deze bepaalt het onderwijsprogramma;

-we werken van school > groep > leerling

Het onderwijsprogramma heeft tot doel alle leerlingen te bedienen, het programma wordt in deze volgorde passend gemaakt;

-middenmoot als vertrekpunt

De middenmoot van de school of de groep bepaalt het ankerpunt. Dit is het vertrekpunt voor de leerkracht en de kern van eventuele aanpassingen van het onderwijsprogramma;

-overeenkomsten in onderwijsbehoefte

We geven onderwijs aan groepen individuen met gemeenschappelijke kenmerken. Leren zien we als groepsproces waarbij het coöperatief leren gestimuleerd wordt. Kinderen zijn uniek, maar eigen leerprogramma's zijn zo min mogelijk nodig of wenselijk;

-eerst convergent dan divergent

Convergente differentiatie is uitgangspunt: leerlingen werken tegelijk aan één set doelen en we differentiëren in de aanpak: basis, verrijkt of intensief. Als convergent differentiëren niet meer afdoende is, kan er divergent gedifferentieerd worden voor leerlingen die een leerlijn vertraagd of versneld moeten doorlopen;

-respons op instructie

Voor de respons op het onderwijsprogramma kijken wij naar groei in vaardigheden, leerstofbeheersing en betrokkenheid. Hiermee evalueren we of het onderwijs passend is (geweest). Bij voldoende respons continueren we het aanbod, bij onvoldoende respons gaan we op onderzoek uit en passen we het onderwijs eventueel aan.

Er zijn verschillende niveaus van aanbod waarmee we als school opbrengstgericht en passend onderwijs bieden:

-ON1: algemeen, goed aanbod in de groep (basis, verrijkt of intensief);

-ON2: extra aanbod in de groep;

-ON3: speciaal aanbod (buiten de groep in de school);

-ON4: speciaal aanbod vanuit de extra ondersteuning van het samenwerkingsverband;

-ON5: aanbod op het niveau van speciaal (basis)onderwijs (met extra ondersteuning van het samenwerkingsverband).

Bij 'begeleiding' --> 'ondersteuning' in ParnasSys wordt per kernvak (technisch lezen, begrijpend lezen, rekenen-wiskunde en spelling) bijgehouden welk aanbod een leerling krijgt op basis van zijn of haar onderwijsbehoefte. Uitgangspunt hierbij is het noteren van aanbod dat afwijkt van het basisaanbod in de groep en het reguliere dagelijks handelen van de leerkracht. Leerlingen worden op basis van hun onderwijsbehoefte geclusterd.

Ook werken wij met een groepsoverzicht waarbij een globale indeling wordt gehanteerd per kernvak voor het arrangement dat een leerling krijgt, als dat afwijkt van het basisaanbod van de school: te weten intensief of verrijkt. Hierop wordt ook genoteerd welke andere aanpassingen een leerling krijgt.

Als er nieuwe doelen worden aangeboden, hanteert de leerkracht dit groepsoverzicht bij de bepaling wat er nodig is, dit om te voorkomen dat er onnodig geadministreerd moet worden. Na aanbod van een lesdoel noteert de leerkracht volgens de korte lus de leerlingen in het

dagrooster die het leerdoel nog niet beheersen en vervolgens verlengde instructie nodig hebben in een volgende les.

De middellange lus wordt bijgehouden op de leerlijnenoverzichten van de methodes voor rekenen en taalverzorging. De leerkracht noteert de namen van leerlingen die verderop op de leerlijn verlengde instructies moeten krijgen als het leerdoel terugkomt OF de leerkracht creëert in de planning voor extra aanbod om in het volgende blok alsnog tot leerdoelbeheersing te komen. Als de leerkracht een blok gaat inplannen, worden de leerlingen die eerder nog niet tot leerdoelbeheersing waren gekomen daarbij ingepland.

Hieronder wordt beschreven hoe wij de onderwijsbehoefte van de leerlingen in kaart brengen en op welke wijze wij passend en opbrengstgericht aanbod verzorgen op basis van die onderwijsbehoefte.

Signalering

Twee maal per jaar voeren de groepsleerkracht(en) in hun ontwikkelteam een opbrengst-/groepsbespreking. Twee maal per jaar voeren de kwaliteitscoördinator, de remedial teacher en de groepsleerkracht(en) een opbrengst- en leerlingenbespreking. De groepen 3 worden drie maal besproken met de kwaliteitscoördinator naar aanleiding van de signaleringsmomenten (herfst, winter, eind) van de leesmethode. Twee maal per jaar (halverwege en eind) wordt met de kwaliteitscoördinatoren, directies en stafmedewerkers Onderwijs & Kwaliteit van de stichting de opbrengstrapportage besproken. Op basis van de opbrengsten wordt het aanbod voor de groepen voor komende periode bepaald en de onderwijsplannen jaarlijks geüpdatet.

Buiten deze besprekingen is er de mogelijkheid om een aparte afspraak te maken met de kwaliteitscoördinator voor het afstemmen in de groep of op individuele leerlingen. In de jaarplanning van de zorgstructuur worden jaarlijks alle signaleringsmomenten opgenomen (zorgkalender). Twee maal per jaar vindt een leerlingbespreking plaats tussen de kwaliteitscoördinator en de directeur.

Signaleringsinstrumenten

De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gemonitord middels de vragenlijsten Hart en Handen van IEP. Eenmaal per jaar wordt in de groepen deze vragenlijst ingevuld, twee maal indien nodig of gewenst. De uitkomst van de leerling wordt gebruikt bij de evaluatie of het onderwijs passend is (geweest) voor de leerling. De overige uitkomsten geven inzicht in de ontwikkeling van de sociale vaardigheden van de groep en de individuele leerlingen en de daaruit voortvloeiende onderwijsbehoefte van de leerlingen. De leerkracht is hier eigenaar van en bepaalt hiermee het aanbod in de groep.

Naast bovengenoemde signaleringsinstrumenten wordt ook het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) ingevuld door leerkrachten van groep 1, 3 en 5 en in andere groepen naar behoefte. Nieuw dit schooljaar is de inzet van het instrument ZOOV+ om (hoog)begaafdheid zo vroeg mogelijk te signaleren.

Toetsen en testen

Methodegebonden toetsen

Met de methodegebonden toetsen wordt op moduleniveau (middellange lus) geëvalueerd of leerlingen de gewenste doelen behaald hebben. De score op deze toetsen kan aanleiding geven tot aanpassing in het onderwijsaanbod. Bij 'begeleiding'--> 'ondersteuning' in Parnassys worden de stimulerende en belemmerende factoren van de leerling genoteerd en, indien van toepassing, de specifieke onderwijsbehoefte(n) van de leerling. Ook worden daarin aanpassingen op het onderwijsplan opgenomen, anders dan die tot het dagelijks handelen van de leerkracht behoren. Onder het dagelijks handelen van de leerkracht verstaan we incidentele extra instructie of verwerkingsstof op een deel van de te behalen doelen (korte lus, die in het rooster staat). Leerdoelbeheersing wordt in de leerlijnenplanning van de methode bijgehouden voor de kernvakken of in de digitale systemen van de methodes.

Niet-methodegebonden toetsen

Naast de toetsen van de methodes op de middellange termijn brengen wij ook de groei in vaardigheden op de lange termijn, de opbrengsten, in kaart door middel van methode-onafhankelijke toetsen (IEP rekenen, spelling, begrijpend lezen, technisch lezen).

Deze toetsen worden door de leerkracht afgenomen, verwerkt en geïnterpreteerd. Wij nemen deze toetsen af om te bepalen of het onderwijs passend is geweest en of er aanpassingen nodig zijn in het onderwijsaanbod op school-, groeps- en leerlingniveau. De leerkracht analyseert de toetsgegevens en vult het analyseformulier voor de opbrengsten in. Dit formulier is de basis voor de groepsbespreking in het OT. Uit deze besprekingen volgen actiepunten voor de school.

In groep 1 en 2 worden de leerlingen gevolgd met behulp van het digitale kindvolgsysteem van Leerlijnen van ParnasSys. Voor de doorstroom van kleuters werken we met een protocol.

Aan het eind van de basisschool worden met de doorstroomtoets (IEP) de eindopbrengsten gemeten. Behalve de leeropbrengsten worden ook de cognitieve capaciteiten van de leerlingen in groep 8 in kaart gebracht. In het najaar van groep 8 wordt de NIO (Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijs) afgenomen ten behoeve van het advies voortgezet onderwijs.

Leerlingzorg

Kwaliteitscoördinator

Als een leerling bekeken en/of besproken moet worden, kan de leerkracht een afspraak maken met de KC'er. De KC'er coördineert en begeleidt op school de leerlingenzorg. Deze kan na een gesprek met de leerkracht besluiten om het kind nader te observeren of te toetsen. Ook kan een doorverwijzing plaatsvinden naar de remedial teacher (RT'er) of externe instanties. Als de KC'er een leerling nader gaat bekijken, stelt de leerkracht de ouders daarvan op de hoogte. In de meeste gevallen zal er na afloop van de observatie en/of toets een gesprek tussen ouders, leerkracht en KC'er plaatsvinden.

Handelingsplannen

De signalering door de leerkracht, evaluatie in de groepsbespreking of nadere observatie door de KC'er kan leiden tot het maken en uitvoeren van een handelingsplan. Ook hierbij moet de evaluatiedatum van tevoren worden vastgesteld. Het handelingsplan kan de groepsleerkracht zelf of samen met de KC'er opstellen.

Standaard krijgen alle leerlingen die extra ondersteuning krijgen in de plusklas (zie notitie 'Begeleiding hoogbegaafde leerlingen' en de praktische uitwerking daarvan van de stichting) of de RT een handelingsplan.

Het HP voor de plusklas wordt opgesteld en geëvalueerd door de leerkracht en aangevuld door de begeleiders van de Plusklas.

Het HP voor de RT wordt opgesteld en geëvalueerd door de RT'er.

Daarnaast zijn er standaarden (ON2 en ON3) voor het opstellen van handelingsplannen bij bepaalde toetsscores op technisch lezen met het oog op eventueel dyslexieonderzoek: bij een E-score op de DMT. Dit HP wordt opgesteld, bijgehouden en geëvalueerd door de leerkracht, in overleg met degene die de extra leesondersteuning geeft.

Groepen worden deels ondersteund door onderwijsassistent(en). Als een leerling individueel of in een groepje verlengde instructie krijgt van de onderwijsassistent wordt dit genoteerd bij de ondersteuningsbehoefte in ParnasSys. Deze vorm van ondersteuning hoeft niet te worden genoteerd in een individueel handelingsplan.

Dossiers

Van elke leerling wordt in ParnasSys een digitaal dossier aangelegd. Hierin zitten alle gegevens van het leerlingvolgsysteem, verslagen van gesprekken, toetsgegevens, handelingsplannen, verslagen van externe instanties, leerlingbesprekingen en andere zaken m.b.t. de leerling.

Dossiers mogen altijd door ouders worden ingezien. Leerlinggegevens worden alleen met ouders gedeeld en dus niet met derden (bijv. hulpverleners). Als dit wel nodig is, dan dient er per keer toestemming gegeven te zijn door ouders (vastgelegd in ParnasSys). Elke leerkracht spreekt aan het begin van het schooljaar de leerlingen door met de nieuwe leerkracht.

Dossiers worden nadat de leerling van school is gegaan 2 jaar bewaard (wetgeving). Hierna worden de dossiers vernietigd en/of digitaal gewist. Administratieve gegevens van de leerling worden 5 jaar bewaard.

Gesprekken

We hechten belang aan de informatie die ouders ons als ervaringsdeskundigen over hun kind kunnen geven. Daarom starten wij het schooljaar met kennismakingsgesprekken waarin vooral ouders hun informatie met de nieuwe leerkracht(en) kunnen delen. In november en april/mei hebben we een facultatieve gespreksronde en halverwege het jaar rapportgesprekken waarvoor we alle ouders uitnodigen. Een samenvatting van het gesprek, inclusief gemaakte afspraken, wordt vastgelegd in het logboek van de leerling.

Naast deze in de kalender opgenomen gesprekken kunnen natuurlijk ook nog andere gesprekken plaatsvinden. Indien er een oudergesprek of een gesprek met een externe instantie is geweest, waarbij concrete afspraken zijn gemaakt of waarvan het van belang is om dit vast te leggen, wordt na afloop van het gesprek een samenvatting, inclusief gemaakte afspraken, geschreven in het logboek.

Daarnaast kan gekozen worden voor het maken van een apart verslag van een gesprek in ParnasSys. Een afdruk hiervan wordt aan ouders gegeven.

Als een leerkracht denkt aan doublure voor een leerling, worden ouders hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht, doch uiterlijk in maart. In principe wordt uiterlijk halverwege juni het definitieve besluit genomen, eerder indien mogelijk. Van het gesprek met ouders wordt in ParnasSys een verslag gemaakt m.b.t de overwegingen en de afspraken. Ouders krijgen ook een afdruk.

Verwijzing naar RT/ extra leeshulp/ tutorlezen/ plusklas/ schoolbegeleidingsdienst

Alle verwijzingen lopen via de KC'er. Leerlingen die in aanmerking zouden kunnen komen voor RT of extra hulp binnen de school moeten worden aangemeld bij de KC'er. Ondersteuning kan ook worden gegeven door de onderwijsassistenten aan leerlingen van groep 1 t/m 8, die extra instructie of oefening nodig hebben op het gebied van taal, lezen, spelling of rekenen. Ook zijn er op school vrijwilligers die helpen bij leesondersteuning aan zwakke lezers. Leerlingen die in groep 4 en hoger nog wat extra oefening nodig hebben op leesgebied, kunnen worden ingedeeld bij tutorlezen, een leesvorm waarbij een leerling van groep 8 3x per week met een leerling van groep 3 t/m 6 leest.

Leerlingen die gediagnosticeerd hoogbegaafd zijn, kunnen in aanmerking komen voor de plusklas of voltijds HB-onderwijs.

Externe instanties

Bij onvoldoende resultaat van interventies en handelingsverlegenheid bij de school kan overgegaan worden op het inschakelen van een externe instantie, zoals het samenwerkingsverband of de schoolbegeleidingsdienst. Dit gebeurt altijd met toestemming van ouders.

Vergoede jeugdzorg kan in overleg eventueel op school plaatsvinden. Particulier door ouders ingekochte ondersteuning vindt buiten school plaats.

Ononderbroken ontwikkeling

De Wet Basisonderwijs verlangt van scholen dat zij leerlingen een ononderbroken ontwikkeling laten doormaken. Bij sommige leerlingen in groep 3 en hoger doet zich de vraag voor of zij moeten versnellen of doubleren. De school spant zich in om deze keus zo onderbouwd mogelijk te maken. Dit houdt in dat wij niet alleen de pedagogisch-didactische ontwikkeling in kaart brengen, maar in principe ook psychologisch onderzoek laten doen naar de cognitieve capaciteiten van de leerling voor wij een dergelijk besluit nemen.

Doubleren

Een doublure vinden wij alleen zinvol als er volgens de cognitieve capaciteit nog relatieve groei mogelijk is in didactische vaardigheden. Dit wordt zichtbaar doordat de leerprestaties lager zijn dan we op basis van de capaciteiten zouden mogen verwachten. Mocht blijken dat een doublure niet zinvol is, dan kiest de school ervoor om de leerling zo lang mogelijk mee te laten doen met de groep en als dit niet meer passend is over te stappen op een ontwikkelingsperspectief voor de vakgebieden waarbij dit nodig is.

Versnellen

Uitgangspunt bij leerlingen die een grote didactische voorsprong hebben, is dat we met verbreden en verdiepen zo veel mogelijk tegemoetkomen aan de onderwijsbehoefte van de

leerling, omdat plaatsing bij leeftijdsgenoten de voorkeur heeft. Met versnellen zijn wij voorzichtig, tenzij er zwaarwegende redenen zijn van bijvoorbeeld sociaal-emotionele aard. Een versnelling wordt ook onderbouwd door een capaciteitentest. Tevens wordt de Versnellingswenselijkheidslijst ingevuld.

Bij beide interventies worden ouders nauw betrokken. Het uiteindelijke besluit is maatwerk en wordt op basis van alle verzamelde informatie genomen door school. Voor leerlingen die gedoubleerd of versneld zijn, wordt indien nodig een handelingsplan opgesteld.

Ontwikkelingsperspectief

Voor leerlingen waarvan de verwachting is dat ze ondanks het aanbod volgens de zorgstructuur niet uit zullen stromen op referentieniveau 1F (de fundamentele doelen aan het eind van de basisschool) wordt door de leerkracht en de KC'er een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Dit geldt ook voor leerlingen die vanuit het samenwerkingsverband extra ondersteuning (d.w.z. ondersteuning die niet onder de basisondersteuning van de school valt) krijgen. Leerlingen met een onderwijsbehoefte die de basisondersteuning overstijgt, kunnen met een arrangement van het samenwerkingsverband op school worden begeleid door een leerlingbegeleider. Dit kan zowel op leerinhoudelijk als op sociaal-emotioneel of gedragsgebied zijn.

In het schoolondersteuningsprofiel (S.O.P.) staat beschreven welke basisondersteuning De Pionier kan bieden.

Verwijzing of overstap naar een andere school

We kunnen niet altijd de juiste ondersteuning bieden die een individueel kind nodig heeft. Als alle bovengenoemde stappen onvoldoende opleveren en de school handelingsverlegen blijft, kunnen leerlingen worden doorverwezen. Er is dan sprake van een opgebouwd dossier en betrokkenheid van ons samenwerkingsverband Passenderwijs. De KC'er begeleidt dit proces.

Als een leerling overstapt naar een andere school levert de Pionier via OSO een overdrachtdossier aan voor de nieuwe school.

Overige documenten die van belang zijn voor de onderwijs(zorg)structuur:

- *schoolondersteuningsprofiel*
- *protocol overgang van groep 2 naar groep 3*
- *procedure verwijzing naar het voortgezet onderwijs, inclusief povo-procedure Utrecht en Stichtse Vecht*
- *protocol dyslexie*
- *protocol dyscalculie*
- *notitie voltijd HB*